

Negyedszázados...

Senki sem ünnepli, pedig huszonöt éves, és ez mégiscsak nagy idő! A negyedszázad alatt igen sok kézben megfordult, értesüléseink szerint haszonnal. Bár senki sem ünnepli, de annál többen használják, s ez a legnagyobb megtiszteltetés, ami érheti. Elvégre egy énekeskönyv nem azért készül, hogy dicsérjék, hanem hogy használják. A *Dicsérjétek az Urat!* című ökumenikus énekeskönyvről van szó, amely 1984 augusztusában hagyta el a fekete-erdői Lahr városka St. Johannis Druckerei nevű keresztény nyomdáját. Életrajza igazi „sikertörténet”. Érdeemes felidézni.

A dél-németországi Württemberg tartományba került vagy oda menekült magyar protestánsok gondozását a második világháború végétől – megszakítás nélkül – evangélikus lelkészek vállalták. Először a menekülttáborokban kezdődött ez a munka, majd súlypontja idővel a tartományi fővárosba, Stuttgartba helyeződött át. Az akkor nagy számú gyülekezet ezért az 1952-vel kezdődő amerikai és kanadai kivándorlás előtt a magyarországi *Keresztény énekeskönyvet* használta istentiszteletin. Amikor pedig ennek kibővült új kiadása Ausztriában megjelent, onnantól az lett a hivatalos énekeskönyv.

E sorok írója 1972-ben került Württembergbe. Hamar látnia kellett, hogy a felekezeti igényeit ez a könyv már nem tudja kielégíteni. Reformátusok hiányolták a zsolnárokat, a fiataloknak hiányoztak a gombamódra szaporodó „modern” énekek, szabadegyházak pedig, valamint akik a két világháború közötti magyarországi és erdélyi ébredési mozgalmakból jöttek, szerettek volna több lelkeségi, „ébresztő” éneket énekelni az istentiszteleteken. A gyülekezet hirtelen növekedése is megkívánta, hogy elegendő számú olyan énekeskönyvünk legyen, amelyet sokan – legalább is részben – a sajátjuknak mondhatnak.

Egy református és egy szabadegyházi testvérünket kértük fel egy új énekeskönyv megszerkesztésére. A jóindulat és az igyekezet távolról sem hiányzott, a kísérlet azonban – a bőségesen befektetett idő és munka ellenére – nem járt sikerrel. A tervezet túl hagyományosra és egyoldalúra sikeredett, valamint nem vette figyelembe, hogy gyülekezetünk tagjai tizenhárom különböző országból és felekezeti közösségből toborzódtak.

A szükség szorítása miatt magukat a gyülekezeti tagjainkat kérdeztük meg kérdőívek kitöltésére kérve őket. Legfőbb kérdésünk az volt, hogy milyen éneket szeretnének látni egy megszerkesztendő énekeskönyvben, amelyek nélkül nem tudják elkép-

zelni a hitéletüket. A meglepően sok visszajelzést értékelve, érdekes kép kezdett összeállni evangélikus, református, baptista énekkincseinkből. Egyszerű módon listát vezettünk a kért énekekről, és azok kerültek be könyvünkbe, amelyek a legtöbb „szavazatot” kapták. Ezekhez válogattunk még további ébredési, valamint modernebb hangvételű, új énekeket. Nem hagytuk azonban figyelmen kívül azt az egyre nagyobb számú római katolikus testvért sem, akik alkalmainkat látogatták. Köszönettel fogadtuk, hogy az akkori stuttgarti magyar római katolikus lelkész készségesen állított össze egy csokrot legismertebb énekeikből.

Az énekek átvételénél alapvető törekvésünk volt a forrás tisztelgetése: az énekeket változtatás nélkül vettük át, érintetlenül meghagyva az eredeti szöveget és dallamot. Így kerültek be gyűjteményünkbe nemcsak magyarországi evangélikus, református, római katolikus és baptista énekek, hanem délvidéki, felvidéki, erdélyi és kárpátaljai énekeskönyvek is forrásul szolgáltak. A számunkra fellelhető dallamokat pedig emlékezetből „kottáztuk le” – igencsak amatőr módon.

Így állt össze végül is a tervezet kettőszázharminc négy énekeszámot kitevő, tarka csokra. Körülbelül nyolcvan református hagyományú zsolnárt, dicséret teszi ki a kötet legnagyobb részét. Evangélikus koráljaink és istenes énekeink hatvanas tömbbel szerepelnek. Ébredési, szabadegyházi – főleg baptista – és modern énekeink száma szintén hatvan körül mozog, míg a kiegészítést a húsz római katolikus ének adja meg.

1984 húsvétjára ajándékoztuk meg magunkat új énekeskönyvünkkel, amelynek ezt a címet adtuk: *Dicsérjétek az Urat!* Tudtukkal Magyarország határain kívül ez az első, evangéliumi keresztények által és nekik szerkesztett ökumenikus énekeskönyv – magyar nyelven!

Természetesen rendszeres használatra, főleg istentiszteleti alkalmakra készült ez a kiadvány, ezért tartalmaz még istentiszteleti és áhítatrendet is. Bőséges visszajelzésből tudjuk viszont, hogy az egész énekeskönyv leghasználtabb és legolvasottabb része a nagy imádsággyűjtemény: háromszázhusz oldalból ötvenhárom oldalon közöl az élet szinte mindegyik fontos területére alkalmazható imádságokat. Itt tudatosan mondtunk le a klasszikus, hagyományos imádságműfajokról, inkább a mai élethez jobban igazodó hangvételre helyeztük a hangsúlyt.

Könyvünket megszerettük. Bár jelentkeztek bíráló, változást sürgető vagy felekezeti eltolódást kívánó hangok is, az énekeskönyv mégis közkedveltté vált. És nem csupán a mi württembergi gyülekezeteinkben. Más közösségeknek is felajánlottuk kincsünket. Voltak és máig is vannak gyülekezetek, amelyekben hazai református énekeskönyvet vagy annak kivonatát tartalmazó füzetet használnak; őket nem tudtuk meggyőzni könyvünk előnyeiről. Ettől függetlenül azonban a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége (KÉMELM) segítségével sikerült elterjesztenünk nem kevesebb, mint huszonnégy nyugat-európai magyar protestáns gyülekezetben. Ausztriától Angliáig, Svájtól Ész- és Finnorszáig velünk együtt dicsérik Istent testvéreink a mi könyvünkben.

Hálások vagyunk Istennek, hogy a német egyházak Diakonisches Werk nevű szervezetének nagyvonalú támogatásával fedezni tudtuk a kiadás költségeit. Kántorunknak, *Kálmán Attilának* pedig köszönjük, hogy nemcsak korálkönyvet szerkesztett hozzá, hanem több énekünkhöz saját feldolgozású kíséretet is szerzett.

A jó hírnek megfelelően hét év alatt el is fogyott raktárunkból az első kiadás kétezeröttszáz példánya. 1991 karácsonyára megjelenhetett könyvünk második kiadása a *Miatyánk* és az *Apostoli hitvallás* időközben megszületett ökumenikus szövegével kiegészülve.

Amikor emlékezünk, bejelenthetjük, hogy mára ennek a kiadásnak a kétezer példánya is lassan elfogy. Nem gondoljuk azonban, hogy egy esetleges harmadik kiadásra is lenne még igény. De nem panaszkodunk, hanem hálásan ünnepelünk. És használjuk tovább is bordó fedelű zsebkönyvünket, rajta a buzdító címmel: *Dicsérjétek az Urat!* Megköszönjük a sok áldást, amelyet ez a kincsünk egyes testvérek és gyülekezetek életébe hozott. Legyen Istennek hála érte!

GÉMES ISTVÁN

AZ ÉLET KENYERE

„...tele vagyok vigasztalódással, minden nyomorúságunk ellenére csordultig vagyok örömmel.” (2Kor 7,4)

Felébredek. Úgy érzem, nincs erőm felkelni. Mégis összeszedem magam, és kimászom az ágyból. Botorkálok félálomban, és véletlenül bele-rúgok az asztal lábába. Rossz előjel. Egyszerre felgyülemlik bennem az összes keserűségem. „Hát miért éppen velem történik meg mindez?” – kérdezem. De nem érkezik válasz. Öltözködés. Reggeli. Lemegyek az újságért. Olvasom: csupa borzalom – hát még ez is.

Lemegyek az utcára, épp egy parkon sétálok át. Egy anyát látok két éves forma gyerekével. A gyerek hosszasan nézeget, majd közelebb jön, és megkínál a félig megrágott kekszével. Kimegyek a piacra. Nem veszem észre, az egyik pultnál otffelejtem a pénztárcámat. Az eladó utánam kiált: „Kedveském, a pénztárcája!” Visszamegyek, megköszönöm, továbbmegyek. Ismét otthon vagyok. Megint erőt vesz rajtam a kétségbeesés, nézem a plafont, szomorkodom. Becsönget a szomszédasszony. Egy nagy tál szilvát hoz, azt mondja, fogadjam el bátran, ők már eleget ettek belőle. A délután is eltelik lassacskán. Felhív egy barátom, hogy van egy szabad koncertjegye, nincs-e kedvem vele tartani. „*Requiem* – na, ez épp nekem való most” – gondolom magamban. A koncert után beszélgetünk egy kicsit. Hazamegyek.

Otthon kimondhatatlan nyugalom száll meg, és valami földöntúli boldogság lesz úrrá rajtam. Sírok. De milyen más sírás ez! Hiszen ez már nem a hetek óta tartó önsorsrontó sírás, ez valami más, valami felemelő, valami megtisztító.

*„Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópehelyek az örömök,
Szitáló, halk szírom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.”
(Reményik Sándor: Csendes csodák – részlet)*

Vigasztaló Istenem!

Köszönöm neked, hogy nyomorúságomban is engedted meglátni szereteted csodáját. Köszönöm, hogy láthatom arcodat egy kisgyermek mosolyában, egy kedves szóban, egy dallamban vagy a természet szépségében. Add, hogy sose ejtessen egészen rabul a kétségbeesés, és észre tudjam venni a tőled kapott apró örömeiket. Ámen.

– ESZPÉ –

Legyünk híd!

Lelkésziktatás a szlovákiai Alsószeliben

Népes gyülekezet sereglett össze június 14-én az alsószelvi evangélikus templomban. Legutóbb harminc évvel ezelőtt volt itt ilyen esemény, így hát Nagy Olivér lelkész beiktatása történelmi mérföldkőnek számít a helyi evangélikusok életében.

A fiatal lelképásztor dinamikus lendülete új tempót, illetve ritmust hozott nemcsak a helyi gyülekezet életébe, de túlzás nélkül állítható, hogy a szlovákiai magyar evangélikusok életébe is, segítve öntudatra ébredésüket, aktivizálódásukat.

Az ünnepélyes szertartás léghővét, tartalmát és üzenetét a két nyelvűség határozta meg. Az iktatási igehirdetést *Boris Misina*, a pozsonyi egyházmegye esperese, az istentiszteleti prédikációt pedig *Bándy György* professzor, a pozsonyi Comenius Egyetem Evangélikus Teológiai Kara Ószövetségi Tanszékének vezetője mondta. Minden elhangzott magyarul és szlovákul is.

Az lenne az ideális, ha a két nyelvűség az összegyűlési eseményeken is megvalósulna, és nem

az lenne a kiindulópont, hogy a magyarok értenek szlovákul. Az alsószelvi gyülekezetben – és hozzá hasonlóan másutt is több helyen – senki sem tartja időrablásnak, ha ugyanaz a felszólalás a másik nyelven sűrítve elhangzik, kiegészítve esetleg más gondolatokkal. A két nyelvű gyülekezetekben a szlovákok is értik vagy legalábbis passzívan ismerik a magyar nyelvet.

A szlovák–magyar liturgiában *Trencsényi Andrea* gömörhosszúszói (Dlhá Ves, Gömör vidéke), *Andrea Lukacovská* diószegi (Sládkovicovo, pozsonyi egyházmegye) és e sorok írója farnadi (Farná, duna–nyitrai egyházmegye) lelkész is szolgált.

FOLYTATÁS A 2. OLDALON

